

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на Михаил Георгиев Кузев, докторант в катедра "Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички" към Националната спортна академия „В. Левски“ - София на тема: „ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ФИЗИЧЕСКАТА КУЛТУРА И СПОРТНИ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ ВЪРХУ ХАРМОНИЧНОТО РАЗВИТИЕ, БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО, ФИЗИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕМОЦИОНАЛНОТО ЗДРАВЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ 11 ДО 14 ГОДИНИ В ОАЕ“

Рецензент: проф. Валентин Панайотов, ДН

Общо представяне на процедурата

Анализът на документите по процедурата за придобиване на образователната и научна степен “Доктор” показва, че докторантът Михаил Кузев е представил пълен комплект от необходимите материали. Те са в съответствие със Закона за висшето образование, Закона за развитие на академичния състав на Република България, Наредбата за придобиване на образователната и научна степен “доктор” на НСА, както и всички съпътстващи процедурата документи, с което са изпълнени изцяло административните изисквания.

Представените от кандидата документи за оценка и рецензия са следните:

- Дисертационен труд;
- Автореферат;
- Научни публикации.

Кратки биографични данни за кандидата

Михаил Кузев придобива бакалавърска степен по физическо възпитание и спорт – фехтовка в НСА „Васил Левски“ през 1998 г. От 2005 до 2014 г. е Ръководител на катедра „Физическо възпитание и здравно образование“ и учител по физическо възпитание и здравно образование към DUBAI INTERNATIONAL ACADEMY – IB World School, Дубай, ОАЕ. От 2010 г. е Директор по Спорт и Физическо възпитание, Здраве и благосъстояние, Извънкласни дейности към INNOVENTURES EDUCATION

GROUP (IVEI), Дубай, Обединени Арабски Емирства. От 2014 г. е Директор по спорт, физическо възпитание и извънкласни дейности в Dubai International Academy Emirates Hills. Зачислен е като докторант в задочна форма на обучение към катедра „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички“ през 2015 г. Михаил Кузев е шампион на ОАЕ по триатлон (2000–2001), петкратен шампион на България по модерен петобой (1993–1999) и участник на три световни и две европейски първенства.

Данни за представения дисертационен труд

Предложеният за рецензия труд е в обем от 177 страници от които 161 текст и 13 страници литература, включваща източници (включително електронни) на кирилица и на латиница, както и четири приложения. Работата е онагледена с 74 фигури и 5 таблици.

Темата е актуална и правилно формулирана.

Целта и задачите са представени коректно, диференцирани и насочени към решаване същността на темата на дисертационния труд.

Обект на изследването е аспектът, гледната точка, от която изследователят установява въздействието на физическата култура и спортните специализации върху физическото, социалното и емоционалното развитие на учениците, както и ролята на тези фактори за подобряване на тяхното здравословно състояние и благосъстояние.

Предмет на изследването е това, към което е насочена човешката научна или практическа дейност, а това са ученици на възраст 11-14 години от различни училища в Дубай, участващи в различни спортни специализации и програми по физическо възпитание. Изследването обхваща общо 4,670 ученици, като се провежда през учебните години 2022/2023 и 2023-2024.

Организацията на изследването включва три етапа:

Първи етап: Оформяне на работна хипотеза и дефиниране на целите и задачите на изследването. Проучване на съвременната литература, която разглежда влиянието на физическата активност върху хармоничното развитие на учениците.

Втори етап: Провеждане на анкетни проучвания и физически тестове за оценка на физическата, социалната и емоционалната годност на учениците.

Трети етап: Анализ на събраните данни и изготвяне на препоръки за подобряване на образователните и спортните програми, насочени към учениците в ОАЕ.

В структурно отношение дисертацията е разработена според приетите изисквания за трудове с подобен характер и съдържа четири основни раздела /глави:

- Увод;
- Постановка на проблема по данни от научно-методичната литература;
- Цел, задачи, методи, етапи и организация на изследването;
- Анализ на резултатите;
- Изводи и препоръки.

Разработката е амбициозна и иновативна. Представен е детайлен обзор на публикациите на различни автори, касаещи проучваните в дисертационния труд проблеми. Анализирани са мненията и вижданията на авторите на множество съвременни научни публикации, свързани с концепциите на физическата култура, вредните навици и тяхното въздействие върху физическото и социалното здраве на учениците. Поставен е акцент практико-приложния потенциал на разработената методика в училищна среда.

Първа глава “Постановка на проблема по данни от научно-методичната литература” е в обем от 47 страници и включва 6 раздела. Извършен е обстоен теоретичен анализ на съдържанието и структурата на физическата грамотност и образователни технологии. Представени са съвременните научно-приложни виждания по отношение на училищното здравеопазване и връзката му с физическото развитие и физическата годност на подрастващите. Разгледани са най-често срещаните сред учениците вредни навици и отражението им върху цялостния здравен и психически статус. Главата завършва с работна хипотеза на изследването, която дефинира очакванията на автора за значими положителни ефекти върху здравето и физическата годност на учениците на 11-14 годишна възраст от прилаганата експериментална интервенция.

Втора глава “Цел, задачи, методи, етапи и организация на изследването” е класически структурирана. Ясно, точно и изчерпателно са формулирани **целта и задачите** (общо 7 на брой) на дисертационния труд. Описани са **обектът, предметът и организацията** на изследването. Експериментът е проведен в три етапа. Представянето на методиката на извършеното изследване е решено в 5 подраздела, като е постигнато изчерпателно описание на предприетите процедури при провеждането на проучването.

Използвани са следните методи на изследване:

Теоретичен анализ: Анализ и систематизация на данни от 200 научни източника, свързани с проблемите на физическата култура, вредните навици и тяхното въздействие върху физическото и социалното здраве на учениците.

Анкетен метод: Проведена е анкета с 4,670 ученици, с цел установяване на стила им на живот, физическата им активност и наличието на вредни навици, като тютюнопушене и употреба на алкохол.

Педагогически експеримент: Изследвано е въздействието на спортно-педагогическите програми върху физическата, социалната и емоционалната устойчивост на учениците, като специално внимание е обърнато на напредъка в развитието на основни физически качества и социални умения.

Математико-статистически методи: За обработка и анализ на резултатите от настоящото изследване са използвани редица съвременни математико-статистически методи – вариационен и корелационен анализ. Те имат ключова роля за извеждането на валидни и надеждни заключения и осигуряват по-задълбочено разбиране на взаимовръзките между различните променливи.

Спортно-педагогическо тестиране: За оценка ефекта от допълнителното въздействие в уроците по физическо възпитание е проведено спортно-педагогическо тестиране в началото и края на учебната година. Тестовите обхващат всички важни параметри на физическата годност, които са от съществено значение за хармоничното физическо развитие на учениците. Включени са 17 контролни упражнения, подбрани въз основа на съвременни стандарти и международни проучвания за оценка на физическото състояние на подрастващите. Тестовата батерия съдържа стандартни измервания на физическото развитие, като ръст, тегло, телесен масов индекс (BMI), както и основни физически качества като издръжливост, сила, бързина, гъвкавост и координация. Събраната база данни е обогатена с информация от проведени тестове от системата "Еврофит", утвърдена в Европа като надеждна и прецизна. Тези тестове предоставят информация относно равновесната устойчивост, честотата на движенията на горни крайници и статичната сила на сгъвачите на горни крайници. Включването на тези допълнителни параметри дава възможност за по-цялостна и многопластова оценка на физическата готовност на учениците.

Трета глава "Анализ на резултатите" е с обем от 91 страници и в нея са интегрирани и анализирани резултатите от събраните и обработени данни от проведените проучвания. Тук е представена практическата работа, извършена от Михаил Кузев при реализирането на проведения експеримент. Представените фигури и таблици предоставят изчерпателна нагледна информация за получените резултати. След детайлното категоризиране на обработените данни и интерпретирането им, докторантът достига до закономерни методически обобщения на базата на установените въздействия от

прилагането на предложените в разработката механизми. Авторът установява достоверни ефекти от експерименталните методологични похвати.

В четвърта глава “Изводи и препоръки”, на базата на проведения научен анализ, докторантът е формулирал 9 извода и две препоръки. Направените изводи в широк смисъл съответстват на поставените задачи. Представените изводи и препоръки представляват важен научен продукт по изследваната тематика. В този смисъл, последната глава коректно интерпретира установените резултати и придава завършен вид на разработката.

Научни приноси

1. В единна изследователска рамка са интегрирани подходи за анализ на физически, когнитивни и психо-социални фактори.
2. Адаптирани са международни когнитивни тестове за нуждите на спортно-педагогически анализ, като допълнително са включени психологически техники (майндфулнес, визуализация, ментална подготовка) в училищния спорт.
3. Създаден е единен модел, интегриращ подходи за хармонично развитие на учениците чрез спорт, валидиран чрез национално и кралско признание – Hamdan bin Mohammed Order of Merit for Sports в ОАЕ.
4. За пръв път е извършена научно обоснована съпоставка между опита на Дубай и България в изследваната проблематика, като са предложени адаптивни модели с потенциал за приложение в различни образователни системи.

Авторефератът е добре структуриран и отразява в резюме съдържанието на дисертацията. Представени са отделните основни части на труда, до същността на разработката, а именно получените резултати и анализи, формулираните изводи, препоръки и научни приноси.

Докторантът е изпълнил изискването за придаване на публичност на труда преди официалната защита, като е представил научни публикации. Те отразяват части от резултатите, анализите и изводите на дисертацията, което позволява да се изгради обективна първоначална представа за процеса на създаването ѝ.

Заключение

Трудът има завършен вид. Докторантът демонстрира солидна теоретична подготовка, прецизност и коректност при осъществяване на изследването, умения, които позволяват самостоятелна работа в научно-изследователската сфера. Несъмнено трудът е

реализиран от автора и показва компетентност в избраната научна област. Не откривам форми на плагиатство. С професионална и лична убеденост заявявам, че трудът на Михаил Кузев представлява разработка със солидни научни приноси и приложение в спортната теория и практика. Изразявам висока оценка за изследователската прецизност и добросъвестност в предложения дисертационен експеримент.

Представената дисертация представлява напълно оформен самостоятелен труд, изграден според правилата за конструиране на научни изследвания от подобен род, показва вещото боравене на автора с литературата, научните и статистическите методи за изследване, поради което напълно подкрепям качествата и стремежа му за израстване на академичното поле. Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Михаил Георгиев Кузев образователната и научна степен “Доктор” в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.6. Спорт, докторска програма „Теория и методология на спортната наука“.

Аз лично убедено гласувам с “ДА”.

София
18.02.2026 г.

Рецензент:
/проф. В. Панайотов, ДН/

REVIEW
of
the PhD thesis of Mihail Georgiev Kouzev, PhD student in Department of
"Weightlifting, Boxing, Fencing and Sports for All" at The National Sports Academy
"V. Levski" - Sofia on the topic: "THE IMPACT OF PHYSICAL AND SPORTS
SPECIALISATIONS ON THE HARMONIOUS DEVELOPMENT, WELL-BEING,
PHYSICAL, SOCIAL, AND EMOTIONAL HEALTH OF STUDENTS AGED 11 TO
14 IN THE UAE"

Reviewer: Prof. Valentin Panayotov, PhD, DSc

General presentation of the procedure

The analysis of the documents under the procedure for obtaining the PhD degree shows that the doctoral student Mihail Kouzev has submitted a complete set of the necessary materials. They are in accordance with the Law on Higher Education, the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the Regulations on the Acquisition of the Educational and Scientific Degree PhD of the National Sports Academy, as well as all the documents accompanying the procedure, which fully meets the administrative requirements.

The documents submitted by the applicant for evaluation and review are the following:

- Dissertation work;
- Autoreferate;
- Scientific publications.

Brief biographical details of the applicant

Mihail Kouzev obtained a bachelor's degree in Physical Education and Sports – Fencing at the National Sports Academy “Vasil Levski” in 1998. From 2005 to 2014, he was the Head of the Department of Physical Education and Health Education and a teacher of Physical Education and Health Education at DUBAI INTERNATIONAL ACADEMY - IB World School, Dubai, UAE. Since 2010, he has been the Director of Sports and Physical Education, Health and Wellbeing, Extracurricular Activities at INNOVENTURES EDUCATION GROUP (IVEI), Dubai, United Arab Emirates. Since 2014, he has been the Director of Sports, Physical Education and Extracurricular Activities at Dubai International Academy Emirates Hills. He was enrolled as a doctoral student in the Department of Weightlifting, Boxing, Fencing and Sport for All in 2015.

Mihail Kuzev is the UAE triathlon champion (2000–2001), a five-time Bulgarian champion in modern pentathlon (1993–1999), and a participant in three world and two European championships.

Data for the presented dissertation work

The work proposed for review is 177 pages long, of which 161 are text and 13 pages of literature, including sources in Cyrillic and Latin, as well as four appendices. The work is illustrated with 74 figures and 5 tables.

The topic is relevant and correctly formulated.

The aim and objectives are presented correctly, differentiated and aimed at solving the essence of the topic of the dissertation.

The object of the study is the aspect, the point of view from which the researcher establishes the impact of physical culture and sports specializations on the physical, social and emotional development of students, as well as the role of these factors in improving their health and well-being.

The subject of the study is what human scientific or practical activity is aimed at, and these are students aged 11-14 from different schools in Dubai, participating in various sports specializations and physical education programs. The study covers a total of 4,670 students, and is conducted during the 2022/2023 and 2023-2024 academic years.

The organization of the study includes three stages:

First stage: Formulation of a working hypothesis and definition of the goals and objectives of the study. Study of contemporary literature that examines the influence of physical activity on the harmonious development of students.

Second stage: Conducting questionnaire surveys and physical tests to assess the physical, social and emotional fitness of students.

Third stage: Analysis of the collected data and preparation of recommendations for improving educational and sports programs aimed at students in the UAE.

Structurally, the dissertation was developed according to the classic requirements for this type of scientific work and contains four main sections /chapters/:

- Introduction;
- Statement of the problem based on data from the scientific and methodological literature;
- Aim, objectives, methods, stages and organization of the study;

- Analysis of the results;
- Conclusions and recommendations.

The thesis is ambitious and innovative. A detailed overview of the publications of various authors concerning the problems studied in the dissertation is presented. The opinions and views of the authors of numerous contemporary scientific publications related to the concepts of physical culture, harmful habits and their impact on the physical and social health of students are analyzed. The practical and applied potential of the developed methodology in a school environment is emphasized.

The first chapter “Statement of the problem based on data from the scientific and methodological literature” is 47 pages long and includes 6 sections. A comprehensive theoretical analysis of the content and structure of physical literacy and educational technologies has been carried out. Modern scientific and applied views on school health care and its relationship with the physical development and physical fitness of adolescents are presented. The most common harmful habits among students and their impact on the overall health and mental status are examined. The chapter ends with a working hypothesis of the study, which defines the author's expectations for significant positive effects on the health and physical fitness of students aged 11-14 from the applied experimental intervention.

Chapter Two “Aim, objectives, methods, stages and organization of the study” is classically structured. The purpose and tasks (7 in total) of the dissertation are clearly, precisely and comprehensively formulated. The object, subject and organization of the study are described. The experiment was conducted in three stages. The presentation of the methodology of the conducted study is resolved in 5 subsections, achieving a comprehensive description of the procedures undertaken in conducting the study.

The following research methods were used:

Theoretical analysis: Analysis and systematization of data from 200 scientific sources related to the problems of physical culture, harmful habits and their impact on the physical and social health of students.

Survey method: A survey was conducted with 4,670 students, in order to establish their lifestyle, physical activity and the presence of harmful habits, such as smoking and alcohol use.

Pedagogical experiment: The impact of sports and pedagogical programs on the physical, social and emotional resilience of students was studied, with special attention paid to progress in the development of basic physical qualities and social skills.

Mathematical and statistical methods: A number of modern mathematical and statistical methods were used to process and analyze the results of this study - variational and correlation

analysis. They play a key role in drawing valid and reliable conclusions and provide a deeper understanding of the relationships between different variables.

Sports and pedagogical testing: To assess the effect of the additional impact in physical education lessons, sports and pedagogical testing was conducted at the beginning and end of the school year. The tests cover all important parameters of physical fitness, which are essential for the harmonious physical development of students. 17 control exercises are included, selected based on modern standards and international studies for assessing the physical condition of adolescents. The test battery contains standard measurements of physical development, such as height, weight, body mass index (BMI), as well as basic physical qualities such as endurance, strength, speed, flexibility and coordination. The collected database is enriched with information from tests conducted by the "Eurofit" system, established in Europe as reliable and accurate. These tests provide information on balance stability, frequency of upper limb movements and static strength of upper limb flexors. The inclusion of these additional parameters allows for a more comprehensive and multi-layered assessment of the physical readiness of students.

The third chapter "Analysis of the results" has a volume of 91 pages and integrates and analyzes the results of the collected and processed data from the conducted studies. Here, the practical work carried out by Mihail Kuzev in the implementation of the conducted experiment is presented. The presented figures and tables provide comprehensive visual information about the obtained results. After the detailed categorization of the processed data and their interpretation, the doctoral student reaches regular methodological generalizations based on the established impacts of the application of the mechanisms proposed in the development. The author establishes reliable effects of the experimental methodological techniques.

In the fourth chapter "Conclusions and Recommendations", based on the conducted scientific analysis, the doctoral student has formulated 9 conclusions and two recommendations. The conclusions drawn in a broad sense correspond to the tasks set. The presented conclusions and recommendations represent an important scientific product on the research topic. In this sense, the last chapter correctly interprets the established results and gives a complete look to the development.

Scientific contributions

1. Approaches for the analysis of physical, cognitive and psychosocial factors have been integrated into a single research framework.

2. International cognitive tests have been adapted for the needs of sports-pedagogical analysis, additionally including psychological techniques (mindfulness, visualization, mental preparation) in school sports.
3. A single model has been created, integrating approaches for the harmonious development of students through sports, validated by national and royal recognition - Hamdan bin Mohammed Order of Merit for Sports in the UAE.
4. For the first time, a scientifically based comparison has been made between the experience of Dubai and Bulgaria in the researched issues, and adaptive models with potential for application in different educational systems have been proposed.

On the autoreferate and publications

The abstract is well structured and reflects the content of the dissertation in a summary. The individual main parts of the work are presented, up to the essence of the development, namely the results and analyses obtained, the conclusions formulated, recommendations and scientific contributions. The doctoral student has fulfilled the requirement for giving publicity to the work before the official defense by presenting publications. They reflect parts of the results, analyses and conclusions of the dissertation, which allows to build an objective initial idea of the process of its creation.

Conclusion

The work has an accomplished form. The doctoral student demonstrates solid theoretical preparation, precision and correctness in carrying out research, skills that allow independent work in the scientific field. Undoubtedly, the thesis was authored by the candidate and shows competence in the chosen research field. I do not find any forms of plagiarism. I declare with professional and personal conviction that Mihail Kouzev's work has solid scientific contributions and potential for application in sports theory and practice. I express high appreciation for the research precision and good faith in the proposed dissertation experiment.

The presented dissertation is a fully accomplished independent work, completed according to the rules for constructing scientific studies of this kind and represents the author's ability to analyze scientific literature and to administer scientific and statistical research methods. For those reasons, I entirely support her abilities and aspiration to grow and develop in the academic field. I propose to the respected scientific jury to award Mihail Georgiev Kouzev the educational and scientific degree PhD in the field of higher education

7. Health care and sports, professional field 7.6. Sport, Doctoral Program "Theory and Methodology of Sports Science".

I personally vote "YES" with conviction.

Sofia

18.02.2026

Reviewer:

/prof. V. Panayotov, PhD, DSc/